

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/195114,Obchody-42-rocznicy-wprowadzenia-stanu-wojennego-Bialystok-13-grudnia-2023.html>
20.05.2024, 19:33

Obchody 42. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Białystok, 13 grudnia 2023

W środę, 13 grudnia mija 42. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Władze komunistyczne wypowiedziały wojnę własnemu narodowi wyprowadzając na ulice oddziały wojska i milicji oraz aresztując działaczy opozycji i „Solidarności”. Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku na czele z dyrektorem dr. Markiem Jedynakiem pamięta o ofiarach tamtych tragicznych wydarzeń oddając hołd przed miejscami pamięci oraz uczestnicząc w spotkaniach dotyczących wspomnianego okresu.

Oddanie hołdu ofiarom stanu wojennego przed miejscami pamięci

Uroczystości rocznicowe rozpoczęły się przed pomnikiem „Solidarności” znajdującym się przy kościele pw. św. Kazimierza na białostockich Dziesięcinach, gdzie wygłoszono okolicznościowe przemówienia i złożono kwiaty.

Następnie dalsza część obchodów miała miejsce przed tablicą upamiętniającą działaczy NSZZ „Solidarność”, gdzie uczestnicy oddali również hołd białostockiej „Solidarności”. Tablica pamiątkowa znajduje się na budynku I Urzędu Skarbowego przy ul. Świętojańskiej, gdzie w latach 1980-1981 mieściła się siedziba zarządu regionu tego związku. Tablica powstała staraniem Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku oraz NSZZ „Solidarność” Region Podlaski, z inicjatywy dawnych opozycjonistów niepodległościowych, skupionych w Klubie Więzionych, Internowanych i Represjonowanych (WIR) i została uroczystie odsłonięta oraz poświęcona w 40. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego.

W 42. rocznicę jednego z najtragiczniejszych wydarzeń w powojennej historii Polski odmówiono modlitwę oraz złożono wieńce i kwiaty przed pomnikiem Jana Pawła II, który troszczył się o los ojczyzny i rodaków. W czasie stanu wojennego wielokrotnie zajmował krytyczne stanowisko wobec decyzji komunistycznych władz, apelując – także w listach do generała Wojciecha Jaruzelskiego – o zaprzestanie przemocy i powrót do dialogu ze społeczeństwem.

Hołd represjonowanym, zamordowanym działaczom „Solidarności” oddali m.in. wojewoda Bohdan Paszkowski wraz z zastępcami dr Bogusławą Szczerbińską oraz dr Tomaszem Madrasem, dr Artur Kosicki - Marszałek Województwa Podlaskiego, Józef Mozolewski – przewodniczący Regionu Podlaskiego NSZZ „Solidarność”, podlascy samorządowcy, działacze „Solidarności”, osoby represjonowane, przedstawiciele służb mundurowych.

W hołdzie zasłużonym działaczom „Solidarności”

Po złożeniu kwiatów w sali konferencyjnej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, odbyło się okolicznościowe spotkanie zorganizowane przez Klub Więzionych i Represjonowanych (WIR). Stanisława Korolkiewicz, wiceprzewodnicząca WIR, a w przeszłości aktywna działaczka Solidarności, Konfederacji Polski Niepodległej i Duszpasterstwa Ludzi Pracy przywitała zaproszonych gości.

Podczas spotkania odczytany został apel pamięci, podczas którego zostali wspomniani zasłużeni działacze „Solidarności”.

Dr Marek Jedynak, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w pierwszej kolejności zwrócił się do licznie zebranej młodzieży. Przypomniwał, że jak istotna jest świadomość własnej historii oraz przekazywanie jej z pokolenia na pokolenie.

- Polska, która w 1918 roku odzyskała niepodległość trwała 20 lat. Pomimo krótkiego okresu istnienia wolnej Polsce udało się wychować tzw. pokolenie Kolumbów, które od 1939 roku nie przez pięć, ale kolejne kilkanaście walczyło o niepodległość. I to samo pokolenie w latach 80. mając 60 lat i więcej niosło pamięć o niepodległej Polsce. To w cieniu żołnierzy Armii Krajowej i innych organizacji niepodległościowych następane pokolenie Pana przewodniczącego, Pani Stanisławy, członków WIR-u, „Solidarności” dorastało, dojrzewało, uczyło się tego czym jest wolna Polska - mówił dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku.

Dr Marek Jedynak przypomniał także, że celem wprowadzenia stanu wojennego była likwidacja NSZZ Solidarność i utrzymanie zbrodniczego ustroju komunistycznego, a twierdzenie komunistycznego przywódcy gen. Wojciecha Jaruzelskiego, że Polsce groziła inwazja Związku Sowieckiego było kłamstwem.

- Warto zwrócić uwagę jak w latach 90. Jaruzelski bronił decyzji dlaczego wprowadzono stan wojenny. On mówił, że wybrał mniejsze zło i wprowadził stan wojenny, by nie wkroczyli do Polski Sowieci. Tymczasem dokumenty z 1981 roku wyraźnie mówią, że wojska sowieckie nie zamierzały wkroczyć do Polski. Były ruchy obcych wojsk przy granicy z

Polską, ale po to, by wzbudzić zagrożenie, ale to Moskwa zdecydowała, że Jaruzelski ma samodzielnie opanować sytuację. I to komunistyczny dyktator wprowadził stan wojenny rozpoczynając „wojnę Jaruzelsko-polską”, którą na szczęście przegrał. Na szczęście dla nas wszystkich – dodał.

Na zakończenie wydarzenia wystąpił zespół wokalny-muzyczny „Kwiaty Polskie” ze Szkoły Estradowej im. Anny German pod dyrekcją Heleny Mieszkuniec. Młodzież zaprezentowała bogaty repertuar pieśni patriotycznych.

W wydarzeniu Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku reprezentowała również Urszula Gierasimiuk, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN.

Rys historyczny:

Stan wojenny został wprowadzony w nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. na terenie całej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (PRL) na polecenie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego. W ocenie historyków był reakcją ówczesnych władz komunistycznych na coraz większy wpływ „Solidarności” na polskie społeczeństwo. Wiązało się to również ze strachem komunistów przed pozbawieniem ich władzy. W rezultacie podjęli oni decyzję o pozbawieniu Polaków nadziei na reformy w państwie oraz niezależność Polski od sowieckiej kontroli.

W czasie stanu wojennego zostało zawieszono wydawanie prawie całej prasy, zmilitaryzowano radio, telewizję i duże zakłady przemysłowe, zaś strajki i masowe protesty zostały zakazane. Władze komunistyczne zdelegalizowały „Solidarność”. Przywódcy opozycji zostali zamknięci w więzieniach, gdzie ich torturowano oraz bito, zmuszając również do podjęcia współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa (SB), czyli podpisania tzw. „lojalek”. Komuniści również wyprowadzili wojsko na ulice. Jednym z najtragiczniejszych wydarzeń tamtego okresu była pacyfikacja kopalni „Wujek”, podczas której oddziały milicji oraz wojska użyły broni wobec strajkujących górników. W wyniku tej zbrodni zginęło 9 osób.

Stan wojenny został zawieszony w grudniu 1982 r., a w lipcu 1983 zakończony.

Po 1989 r. toczyły się wieloletnie procesy sprawców wprowadzenia stanu wojennego. Jednocześnie wielu zasłużonych działaczy opozycji solidarnościowej, walczących przeciwko komunistom o wolną Polskę, otrzymywało głodowe emerytury. Działo się tak ponieważ ZUS nie zaliczał im okresu ukrywania się i internowania w poczet wysługi.

W 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uznał wprowadzenie stanu wojennego za „zbrodnię komunistyczną”, a część członków Rady Państwa PRL i Wojskowej Rady Ocalenia

Narodowego za „nielegalną grupę przestępczą o charakterze zbrojnym”. Jego sprawcy nie ponieśli odpowiedzialności karnej.

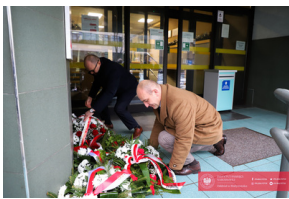
Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

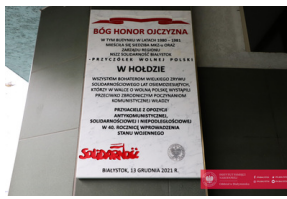
Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Biarystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Białystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

Obchody 42. Rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Białystok, 13 grudnia 2023, fot. C. Rutkowski

IMG_6882

IMG_6965

IMG_6937

IMG_6918

IMG_6922

IMG_6908

IMG_6910

IMG_6914